

ELEKTROMOBILIŲ KREDITAVIMO SĄLYGŲ VERSLUI ANALIZĖ

Rita Lukošiuūtė, vadovė lekt. Giedrė Balkytė

Klaipėdos valstybinė kolegija

ANOTACIJA

Didelė finansinių paslaugų pasiūla ne tik suteikia didesnes pasirinkimo galimybes, bet ir apsunkina apsisprendimą. Siekiant išsirinkti geriausiai poreikius tenkinančią paslaugą bei kredito įstaigą, būtina suprasti dominančių paslaugų esmę. Šiame straipsnyje išanalizuojamos ir palyginamos elektromobilių kreditavimo sąlygos ir įkainiai AB „Swedbank“, Luminor Bank AS, AB „SEB Bankas“ ir „Bigbank AS. Gauti rezultatai parodė, kad geriausias sąlygas elektromobiliui finansuoti pateikia Luminor Bank AS. Nors palūkanos šiame banke nėra žemiausios, bendrai sumokama suma yra mažiausia.

Pagrindiniai žodžiai: elektromobilis, kreditavimo sąlygos, palūkanų norma, paskola, lizingas.

IVADAS

Temos aktualumas. Europos komisija 2022 m. patvirtino, kad iki 2035 m. visi Europoje parduodami automobiliai privalės būti elektromobiliai ir turėti nulinę anglies dioksido emisiją, o iki 2030 m. būtų 55 proc. sumažinta automobilių vidutinė tarša. Europos automobilių gamintojai ėmė reaguoti į šias aktualijas ir rinkoje daugėja elektra varomų automobilių. Norint sušvelninti klimato kaitos poveikį, kuris sukeliamas dėl dyzelinės ar benzininės transporto priemonės išmetamo anglies dioksido kiekio, vienas iš pagrindinių būdų yra elektra varomi automobiliai (Skiauteris ir Martinkus, 2023). Pasak Mačiulio, Konstantinavičiūtės, Pilinkienės ir Stundžienės (2020), nepaisant elektromobilių privalumų, atėjimo į rinką plėtrą varžo elektra varomų transportų priemonių kaina, kuri yra didesnė už įprastų automobilių. AB „Swedbank“ duomenimis Lietuvoje įmonių susidomėjimas elektromobiliais vis auga, o 2022 m. padidėjo net du kartus. AB „Swedbank“ lizingo vadovė Monika Cemnolonskienė teigia, jog per 2023 m. „Swedbank“ automobilių lizingo sutarčių suma siekė 230 mln. eurų. Elektromobiliams įsigyti skirta net 78 mln. eurų ir verslo klientai įsigijo 1,1 tūkst. tokių automobilių. „Regitros“ duomenis Lietuvoje įregistruotų mašinų skaičius kiekvienais metais didėja. 2024 m. buvo iš viso įregistruota 201,7 tūkst. automobilių, bet iš jų net 54,1 tūkst. naujų automobilių ir 15,9 tūkst. elektra varomų.

Problematika. Verslui dažnai trūksta finansinių išteklių automobilio įsigijimui iš karto, todėl būtina pasitelkti išorinius finansavimo šaltinius, tokius kaip bankų paskolos ar lizingo paslaugos. Vis dėlto esant plačiam finansavimo sprendimų spektrui kyla klausimas, kaip tinkamai įvertinti ir pasirinkti optimalų elektromobilio finansavimo būdą, atsižvelgiant į finansines galimybes bei elektromobilių kreditavimo sąlygas.

Tyrimo objektas – elektromobilių kreditavimo sąlygos verslui.

Tyrimo tikslas – atlikti elektromobilių kreditavimo sąlygų verslui analizę.

Tyrimo duomenų rinkimo ir analizės metodai: darbe naudojami statistinių duomenų, palyginamosios analizės ir dokumentų turinio analizės metodai. Pagrindiniai šaltiniai yra mokslinė literatūra, straipsniai lietuvių ir užsienio kalbomis, teisės aktai, Lietuvos Respublikos įstatymai bei bankų internetinės svetainės.

1. AUTOMOBILIŲ KREDITAVIMO TEORINIAI ASPEKTAI

Kreditas (lot. creditum – paskola, skola) tai komercinis pasitikėjimas, kurį kreditorius išreiškia tiesiogiai – skolindamas pinigus arba netiesiogiai – parduodamas prekes ir paslaugas skolon už atlygį – palūkanas. Kredito teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso šeštosios knygos XLIII skyriaus antrame skirsnyje (kreditavimas) įtvirtinti straipsniai. Pagal šį kodeksą kreditavimas – kai bankas ar kredito įstaiga įsipareigoja suteikti kredito gavėjui sutartyje, kuri privalo būti rašytinė, nustatyto dydžio ir įvertintomis sąlygomis pinigines lėšas, o gavėjas įsipareigoja gautą sumą grąžinti kreditoriui ir mokėti palūkanas. Kreditas neturi vieno konkretaus apibrėžimo. Visi autoriai, analizuojantys kredito temą, šią sąvoką apibrėžia įvairiai (1 lentelė).

1 lentelė. Kredito apibrėžimai mokslinėje literatūroje

Autorius	Kredito apibūdinimas
Dermineur (2022)	Kreditas yra patvirtintas rašytiniais įrodymais arba žodiniu susitarimu tarp skolintojų ir skolininkų socialinėje ir ekonominėje sąveikoje bei derybose.
Deville ir Seigworth (2015)	Kreditas yra finansinė priemonė, kai kreditorius siūlo skolininkui papildomas lėšas kaip finansinį įsipareigojimą.
Timsina (2016)	Kreditas – lėšų suma, kurią komerciniai bankai suteikia asmenims, verslo organizacijoms ir vyriausybei. Kredito vaidmuo yra ekonomikos augimo ir finansinio ekonomikos stabilumo raktas.
Jasienė (2018)	Kreditas reiškia piniginius santykius, susijusius su įmonių, organizacijų, fizinių asmenų laikinai laisvų lėšų kaupimu ir teikimu grąžintinumo sąlygomis ir už tam tikrą atlygį – palūkanas.

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis nurodytais šaltiniais

Pagal 1 lentelėje pateiktus įvairių autorių apibūdinimus, galima teigti, kad kreditas yra patvirtinta rašytiniais įrodymais finansinė paslauga, suteikiama bankų bei kredito unijų fiziniams asmenims, organizacijoms, vyriausybei bei verslo įmonėms už atlygį.

Kredito sistema – ekonominių piniginių santykių, susijusių su gyventojų ir įmonių pinigų kaupimu ir mokėjimo visuma. Kredito sistemoje dalyvauja ne tik kredito įstaigos (kredito unijos, kredito kooperatyvai, bankai ir kt.), įmonės ir gyventojai, bet ir valstybė, organizacijos. Visi jie yra ir kredito išteklių tiekėjai ir vartotojai. Tarp kredito sistemos dalyvių susidaro santykiai, kurie padeda įsitvirtinti kredito sistemos dalims: įmonių bei organizacijų, namų ūkių, tarpbankiniam ir valstybiniam kreditui (Milerytė ir Jurevičienė, 2010). Pasak Milerytės ir Jurevičienės (2010), dažniausiai kredito sistemą sudaro abipusiai santykiai. Kreditą suteikiančios įmonės bei kredito gavėjai yra priklausomi vienas nuo kitų. Kredito įstaigų lėšos susideda ne tik iš pajamų už paskolintą pinigų sumą, bet didelį vaidmenį užima ir klientų laikomi indėliai kredito įstaigose, iš kurių yra suteikiamos paskolos įmonėms bei gyventojams. Žmonėms, kurie skolinasi, kredito įstaigos taip pat svarbios, nes ūkio

dalyvių nenaudojamos santaupos kitiems tampa papildomas finansavimo ištekliai kai nepakanka savų lėšų. Tokiu atveju kredito įstaigos turi turėti pajamų ir užtikrinti palankias sąlygas kredito gavėjui. Jeigu sąlygos asmens netenkina, jis nukenčia negalėdamas įsigyti turto, o kredito įstaigos bei bankai negaunant pajamų. Apibendrinant, kreditiniai santykiai atsiranda šalyje perskirstant finansinius ištekliai. Kaupimas ir perskirstymas laisvų lėšų suformuoja galimybę efektyviai jas naudoti. Priklausomybės ryšys tarp asmenų, kaupiančių indėlius, kredito įstaigų ir kredito gavėjų pavaizduotas 1 paveiksle.

1 pav. Kredito sistemos dalyvių ryšys

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis Milerytė ir Jurevičienė (2010). *Gyventojų būsto kreditavimo analizė sisteminiu požiūriu*

Analizuojant kreditavimo ypatumus, svarbu apibūdinti ir palūkanų sampratą, nes kreditas susideda iš dviejų komponentų – sumos, kuri suteikiama kredito vartotojui bei banko ar kredito įstaigų uždirbamų palūkanų. Palūkanos – tai mokestis už naudojimąsi kito subjekto pinigais arba mokestis kredito gavėjo kredito įstaigai už lėšų laikymą, kuris dažniausiai išreikštas kaina arba procentais per mėnesį ar metus (Martirosianienė, 2012). Palūkanų norma priklauso nuo makroekonominių veiksnių – kredito išteklių pasiūlos ir paklausos, infliacijos bei kredito sutarties sąlygų – palūkanų rūšies, kredito sumos, termino, rizikos ir kredito grąžinimo būdo (Aleknevičienė, 2005, p. 158). Pasak Luminor Bank AS mažmeninės bankininkystės vadovo Jurevičiaus (2024), palūkanos gali būti pastovios arba kintamos. Pastovios palūkanos dar vadinamos banko marža – palūkanų norma, nustatoma individualiai ir priklausanti nuo kliento kredito istorijos, įkeičiamo nekilnojamojo turto likvidumo ir pan. Kintamos palūkanos susideda iš banko maržos ir EURIBOR – palūkanų normos, kuriomis Europos bankų grupė skolinasi lėšas vieni iš kitų. EURIBOR dydis nustatomas paskolos suteikimo dieną pagal nustatytą EMMI (angl. European Money Markets Institute) indeksą ir yra perkaičiuojamas po trijų, šešių ar dvylikos mėnesių. Pasak Angori, Aristei ir Gallo (2019), banko būklę ir efektyvumą indėlių saugojimo ir paskolų teikiamoje veikloje matuoja grynoji palūkanų marža. Šis rodiklis parodo, kokį pelną kredito įstaigos uždirba iš savo palūkanų uždirbančių ir palūkanų mokančių veiklų.

Turint tikslą, kurio įgyvendinimui reikalingas papildomas finansavimo šaltinis, svarbu pasirinkti teisingą jo rūšį. Kreditas turi daug rūšių ir yra klasifikuojamas pagal: objekto turinį, kreditorių,

grąžinimo terminą, apdraudimą, pasitikėjimą, paskirtį, kredito dydį, palūkanų rūšis, vietą, suteikimo būdą bei gavėją. Kredito rūšys išskiriamos 2 lentelėje.

2 lentelė. Kredito rūšys pagal klasifikavimo kriterijus

Kredito klasifikavimo kriterijai ir rūšys	
Jasienė (2018)	Aleknevičienė (2005)
Pagal objekto turinį: piniginis, prekinis ir mišrusis.	Pagal susidarymo būdą: piniginis ir prekinis.
Pagal suteikimo būdą: vekselinis kreditas, kredito linija, atnaujinamasis kreditas.	<i>Piniginis</i> – tiesioginis banko kreditas, overdraftas, kreditinė linija, kredito kortelės, vekseliai, obligacijos, faktoringas, forfeitingas.
	<i>Prekinis</i> – komercinis kreditas, lizingas.
Pagal kreditorių: bankinis, komercinis, kooperatinis, komunalinis, valstybinis, tarptautinis.	Pagal gavėją: valstybinis, įmonių ir organizacijų, gyventojų, tarpbankinis.
Pagal grąžinimo terminą: iki pareikalavimo, trumpalaikis, vidutinės trukmės, ilgalaikis.	Pagal kreditų terminą: iki pareikalavimo, terminuoti.
	<i>Terminuoti</i> – trumpalaikiai, vidutinės trukmės, ilgalaikiai.
Pagal apdraudimą: apdraustasis, neapdraustasis.	Pagal apdraudimo būdą: neapdraustasis, apdraustasis.
Pagal pasitikėjimą: be turto įkeitimo, garantijų, garantinis, hipotekinis.	<i>Apdraustasis</i> – hipoteka, įkeičiant turtą, garantija, laidavimu, draudimu.
Pagal paskirtį: vartojamasis, eksporto, importo, sezoninis, pramonės, žemės ūkio, gyvenamųjų namų statybos ir kt.	Pagal vietą: vidaus ir užsienio.
Pagal kredito dydį: smulkus, vidutinio dydžio, didelis.	Pagal palūkanų rūšis: fiksuotosios, kintamosios, paprastosios ir sudėtinės.

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis Jasienė (2018) ir Aleknevičienė (2005)

Iš 2 lentelės pastebima, jog kredito rūšis skirtingi autoriai skirsto pagal skirtingus klasifikavimo kriterijus, tačiau tiek Jasienė (2018), tiek Aleknevičienė (2005) išskiria dvi kredito formas – piniginę ir prekinę, iš kurių išplaukia kredito rūšys. Ūkio subjektai bei fiziniai asmenys kaip papildomo finansavimo šaltinį dažniausiai pasirenka vartojimo kreditą, todėl paskola automobiliui yra priskiriama prie vartojimo kreditų.

Paskola automobiliui pasak Pileckaitės (2020), tai vartojimo paskola, skirta gyventojų poreikiams tenkinti įsigyjant buitinę techniką ar automobilį. Žilinskas (2013) vartojimo paskolą apibūdina kaip lėšas, kurias bankas Lietuvos gyventojams sulaukusiems 18 metų ir gaunantiems pastovias pajamas gali greitai paskolinti. Remiantis Lietuvos banko pateikta informacija, vartojimo paskolai nereikalingas turto įkeitimas, todėl paskolos suteikimo operacija yra greita ir paprasta. Tačiau Stančiukaitė, Mačiulytė ir Lakštutienė (2019) analizuodamos šios paskolos trūkumus ir privalumus, kaip pagrindinį neigiamą aspektą, išskiria didesnes palūkanas. Kadangi palūkanos yra tik vienas iš vartojimo paskolos kainos komponentų, svarbu žinoti kitas sudedamąsias dalis ir bendrą kainą. 2 paveiksle nurodyti vartojimo paskolos kainos elementai.

2 pav. Vartojimo paskolos kainą

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis Lietuvos banko duomenimis

Remiantis 2 paveikslu galima teigti, kad vartojimo paskolos kaina susideda iš trijų elementų: paskolos sumos, palūkanų ir administravimo mokesčių. Pagal Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymą (2010) bendra vartojimo kredito kaina taip pat apibrėžiama kaip visos išlaidos, įskaitant palūkanas, komisinius mokesčius ir kitus su vartojimo kredito sutartimi susijusius mokesčius, kuriuos vartojimo kredito gavėjas turi sumokėti ir kurie yra žinomi vartojimo kredito davėjui. Todėl apibendrinant svarbu paminėti, jog kuo yra ilgesnis paskolos gražinimo terminas, tuo brangesnis kreditas.

Kitas automobilio kreditavimo būdas yra lizingas. Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso šeštosios knygos XXX skyrių, lizingas pasireiškia, kai lizingo davėjas įsipareigoja įgyti nuosavybės teise iš lizingo gavėjo nurodytą daiktą ir perduoti jį valdyti ir naudoti už užmokestį. Jeigu sutartis nenumato ko kita, sumokėjus lizingo sutartyje numatytą visą kainą, daiktas perleidžiamas lizingo gavėjui nuosavybės teise. Grigonytė ir Lakštutienė (2019) lizingą apibrėžia kaip paslaugą, kurios metu lizingo davėjas įsigyja automobilį ar nekilnojamąjį turtą ir išnuomoja klientui už sutartą sumą, kuri turi būti apmokėta per sutartyje nurodytą laiką. Pasibaigus sutarties laikotarpiui gavėjas turi pasirinkimo galimybę: nusipirkti daiktą už likutinę vertę arba grąžinti jį lizingo davėjui.

Lizingo paslaugos įgyvendinimui dažniausiai, pasak Kolpak, Gorynya, Shaposhnikova, Khasenova ir Zemlyakova (2016), yra reikalinga trišalė sutartis, kurioje dalyvauja: lizingo davėjas (nuomotojas), lizingo gavėjas (nuomininkas) ir daikto gamintojas (tiekėjas). Tačiau neretai atsiranda ir ketvirta šalis – draudikas (draudimo bendrovė), o jei daikto tiekėjas yra lizingo davėjas, tai sutartis gali būti ir dvišalė. 3 paveiksle pateikiamos lizingo rūšys.

3 lentelė. Bankų ir autorių išskiriamos lizingo rūšys

Autorius, bankai	Lizingo rūšys			
	Finansinis	Veiklos	Grįžtamasis	Su likutine verte
Kolpak, Gorynya, Shaposhnikova, Khasenova ir Zemlyakova (2016)	+	+		
AB „Swedbank“	+	+		
Luminor Bank AS	+	+	+	
AB „SEB Bankas“	+	+		+

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis nurodytais autoriais ir nagrinėjamų bankų pateiktais duomenimis.

Lizingas, pasak Kolpak, Gorynya, Shaposhnikova, Khasenova ir Zemlyakova (2016), yra klasifikuojamas į finansinį ir veiklos lizingą. *Finansinis lizingas* – kai lizingo bendrovė iš pardavėjo įsigyja lizingo gavėjo nurodytą turtą ir už tam tikrą mokestį perduoda turtą lizingo gavėjui. Pasibaigus sutarčiai, turtas tampa lizingo gavėjo nuosavybe. *Veiklos lizingas* pasireiškia, kai lizingo bendrovė įsigyja turtą ir perduoda lizingo gavėjui kaip išnuomotą turtą. Sutarčiai pasibaigus, turtą galima grąžinti, pratęsti sutartį arba įsigyti turtą už likutinę vertę. Luminor Bank AS išskiria dar ir grįžtamojo lizingo rūšį, kai įsigytas daiktas iš savų lėšų parduodamas lizingo bendrovei ir įsigyjamas iš lizingo bendrovės išsimokėtinai. Pasibaigus lizingo laikotarpiui tampama vėl turto savininku. O AB „SEB

Bankas“ išskiria lizingą su likutine verte. *Lizingas su likutine verte* pasireiškia, kai nustatoma daikto likutinė vertė išskaičiuojama iš bendros kainos sumažinant įmokas ir sumokama tik su paskutine lizingo įmoka.

Lizingas automobiliui dažniausiai priskiriamas prie finansinio lizingo ir retkarčiais prie veiklos nuomos. Veiklos nuomos lizingas suteikiamas juridiniams asmenims – įmonėms bei organizacijoms ir fiziniams asmenims, kai jie verčiasi tam tikra profesine veikla (pvz.: teisėjai, Seimo nariai, advokatai ir kt.), o fiziniams asmenims – gyventojams yra suteikiamas tik finansinis lizingas.

Paskola ir lizingas turi ir panašumų, ir skirtumų. Asmenims, norintiems gauti kreditavimą, skirtumai padeda lengviau pasirinkti tinkamą finansavimo šaltinį, nes jie apibrėžia kreditavimo tikslus bei skolinimosi kainą (4 lentelė).

4 lentelė. Paskolos ir lizingo skirtumai

Vartojimo paskola	Lizingas
Pinigai išleidžiami savo nuožiūra.	Pinigai skirti konkrečiai paslaugai ar prekei įsigyti.
Pinigai išmokami paskolą įmančiam asmeniui.	Pinigai išmokami tiesiogiai pardavėjui.
Nereikalaujamas pradinis įnašas.	Galimas pareikalavimas pradinio įnašo.
Palūkanos didesnės nei lizingo.	Palūkanos mažesnės nei vartojimo paskolos.

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis Lietuvos banko pateiktais duomenimis

Lyginant pagal 4 lentelėje pateiktus duomenis vartojimo paskolą su išperkamąja nuoma (lizingu), galima daryti išvadą, jog negalima teigti, kad vienas kreditavimo būdas reikalauja daugiau finansinių išlaidų, o kitas mažiau. Atsižvelgiant į kainą, vartojimo paskolai nereikalingas pradinis įnašas, bet palūkanos yra didesnės. Norint gauti lizingą, gali būti pareikalaujamas pradinis įnašas, bet palūkanos bus mažesnės už vartojimo paskolos. Todėl pasirinkimą įtakoja tikslas, kuriam reikalingas finansavimo šaltinis, nes vartojimo paskolos pinigai išmokami tiesiogiai paskolos gavėjui ir jie gali būti išleidžiami savo nuožiūra, o lizingo pinigai skirti konkrečiai prekei ir išmokami prekės pardavėjui.

Apibendrinant automobilio kreditavimo būdus, pagrindiniai du yra paskola ir lizingas. Vartojimo paskola skirta fiziniams asmenims, norintiems gautas lėšas išleisti savo nuožiūra ar neturint pradinio įnašo, bet mokant didesnes nei lizingo palūkanas. Vartojimo paskolos palūkanos yra antras pagal dydį po paskolos sumos, kainos elementas. Lizingo palūkanos žemesnės, bet reikalaujamas pradinis įnašas ir pinigai išmokami prekės pardavėjui. Todėl lizingo gavėjui suteikiami ne pinigai, bet konkreti prekė. Lizingas klasifikuojamas į keturias rūšis, bet automobilio kreditavimui išskiriamos dvi pagrindinės: finansinis lizingas – fiziniams bei juridiniams asmenims ir veiklos nuoma – juridiniams. Finansinio lizingo gavėjas nustatytą laikotarpį naudoja turtu ir moka lizingo bendrovei įmokas, bet turto savininku tampa tik pasibaigus sutarčiai ir išsimokėjus pilną turto vertę su palūkanomis. Nudujantis veiklos nuoma, per nuomos laikotarpį yra mokamos lizingo bendrovei nuomos įmokos, o pasibaigus šiam laikotarpiui, turtas yra grąžinamas lizingo bendrovei, nusiperkamas už rinkos kainą arba pratęsiama nuomos sutartis.

2. AUTOMOBILIŲ KREDITAVIMO SĄLYGŲ VERSLUI ANALIZĖ

Prieš analizuojant kreditavimo sąlygas elektromobiliams įsigyti, svarbu išnagrinėti palyginimui kreditavimo sąlygas įprastiems automobiliams įsigyti.

Įmonėms iškastiniu kuru varomiems automobiliams įsigyti bankai siūlo lizingą, kuris skirstomas į finansinį ir veiklos nuomą. Siūlomos sąlygos verslui visuose bankuose vienodos finansiniam lizingui ir veiklos nuomai, išskyrus tai, kad veiklos nuomos atveju yra nustatoma likutinė vertė ir sumažinamos mėnesinės įmokos, todėl žemiau pateiktoje lentelėje nurodyta informacija apie finansinį lizingą verslui.

5 lentelė. Automobilio lizingo verslui sąlygų palyginimas

	Finansinis lizingas			
	AB „Swedbank“	Luminor Bank AS	AB „SEB Bankas“	„Bigbank“ AS
Pradinis įnašas	Nuo 10 % automobilio vertės	Nuo 10 % automobilio vertės	Nuo 10 % automobilio vertės	Nuo 10 % automobilio vertės
Finansuojama suma	Nuo 10000 Eur	Nuo 9500 Eur	Nuo 10000 Eur	Nuo 9 000 iki 100 000 Eur
Lizingo terminas	Iki 6 metų	Iki 5 metų	Iki 7 metų	Nuo 6 iki 96 mėn.
Metinės palūkanos	2,29%	Nuo 2,39 %	Nuo 2,29 %	2,50 %
EURIBOR	2,212 % (6 mėn.)	2,301 % (3mėn)	2,279 % (3 mėn.)	2,244 %
Sutarties administravimo mokestis	Nuo 1 % automobilio vertės (ne mažiau kaip 200 Eur)	Nuo 1 % automobilio vertės (ne mažiau kaip 200 Eur)	1 % automobilio vertės (ne mažiau kaip 200 Eur)	-
KASKO draudimas	Privalomas	Privalomas	Privalomas	Privalomas

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis nagrinėjamų bankų pateiktais duomenimis

Išnagrinėjus keturių pasirinktų bankų lizingo automobiliui reikalavimus dėl pradinio įnašo, finansuojamą sumą, jos terminą, palūkanas, administravimo mokesčius bei draudimus, pastebėti keli esminiai skirtumai. Finansuojama suma ir lizingo terminas banke „Bigbank“ AS ribojami iki nurodytos sumos ir termino. Palūkanos vienodos žemiausios AB „Swedbank“ ir AB „SEB Bankas“, o Luminor Bank AS palūkanos didžiausios. Sutarties administravimo mokestis „Bigbank“ AS nenurodomas, o KASKO draudimas elektromobiliui visuose bankuose vienodas.

Išanalizavus bankų siūlomas sąlygas elektromobiliams įsigyti, pastebima, jog visi nagrinėjami bankai verslui siūlo lizingą. Pradinis įnašas ir finansuojama suma trijuose bankuose nesiskiria nuo lizingo įprastam automobiliui, lizingo terminas toks pat kaip įsigyjant įmonei lizingu dyzelinius arba benzininius automobilius, tik AB „SEB Bankas“ ir „Bigbank“ AS lizingo terminas elektromobiliui metais trumpesnis. „Bigbank“ AS nereikalaujamas pradinis įnašas bei finansuojama nuo žemesnės sumos. Palūkanos elektromobiliui visuose bankuose, išskyrus „Bigbank“ AS, mažesnės nei įprastam automobiliui, tik EURIBOR terminą AB „SEB Bankas“ sutrumpina lyginant su įprastu lizingu nuo 6 mėn. iki 3 mėn. KASKO draudimas taip pat privalomas įsigyjant elektromobilį lizingu, tik AB „Swedbank“ pirmiems metams suteikia draudimui 10 proc. nuolaidą. Analizuojant papildomas mokestines lengvatas, Luminor Bank AS įsigyjant elektromobilį lizingu siūlo iki 80 proc. sumokėtų palūkanų kompensaciją.

6 lentelė. Elektromobilių lizingo sąlygos bankuose

	Lizingas			
	AB „Swedbank“	Luminor Bank AS	AB „SEB Bankas“	„Bigbank“ AS
Pradinis įnašas	Nuo 10 % automobilio vertės	Nuo 10 % automobilio vertės	Nuo 10 % automobilio vertės	-
Finansuojama suma	Nuo 10 000 Eur	Nuo 8000 Eur	Nuo 8000 Eur	Nuo 8 000 iki 100 000 Eur
Lizingo terminas	Iki 6 metų	Iki 5 metų	Iki 5 metų	Iki 7 metų
Metinės palūkanos	Nuo 1,49 % (CO2 emisija neviršija 50g/km) Nuo 1,89 % (CO2 emisija 51-130 g/km)	Nuo 1,89 % (CO ₂ ≤ 130 g/km)	1,45%	Nuo 2,7 %
EURIBOR	6 mėn.	3 mėn.	6 mėn.	6 mėn.
Sutarties administravimo mokestis	Nuo 1 % automobilio vertės (ne mažiau kaip 200 Eur)	-	-	120 Eur
KASKO draudimas	10 % nuolaida pirmiems sutarties metams	Privalomas	Privalomas	Privalomas

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis nagrinėjamų bankų pateiktais duomenimis

Apibendrinant galima teigti, jog bankai, prisidėdami prie taršos mažinimo, elektromobiliams įsigyti siūlo palankesnes lizingo sąlygas nei įsigyjant įprastą automobilį. Nors finansuojama suma, pradinis įnašas visuose bankuose, išskyrus „Bigbank“ AS, nesiskiria nuo įprasto lizingo ir lizingo terminas trumpesnis, elektromobiliui finansuoti yra siūlomos žemesnės palūkanos, jų kompensacijos galimybė bei nuolaida KASKO draudimui.

3. ELEKTROMOBILIŲ KREDITAVIMO SĄLYGŲ VERSLUI PALYGINIMAS

Skaiciavimams atlikti ir palyginimui naudojamos trys sumos: 15000 Eur, 25000 Eur ir 35000 Eur, paskolos terminas 5 metai, likutinė vertė 0 proc., pradinis įnašas jei bankas reikalauja 10 proc., o paskolos grąžinimas – anuiteto būdu.

7 lentelė. 15000 Eur vertės elektromobilio lizingo sąlygų palyginimas verslui

	Lizingas			
	AB „Swedbank“	Luminor Bank AS	AB „SEB Bankas“	„Bigbank“ AS
Lizingo suma	15000 Eur	15000 Eur	15000 Eur	15000 Eur
Lizingo terminas	5 metai	5 metai	5 metai	5 metai
Pradinis įnašas	1500 Eur	1500 Eur	1500 Eur	0 Eur
Likutinė vertė	0 proc.	0 proc.	0 proc.	0 proc.
Preliminari mėnesio įmoka	249 Eur	236 Eur	250 Eur	285,79 Eur
Sutarties administravimo mokestis	200 Eur	200 Eur	200 Eur	120 Eur
Bendra sumokėtų palūkanų suma	1440 Eur	660 Eur	1500 Eur	2147,40 Eur
Bendra lizingo kaina	1640 Eur	860 Eur	1700 Eur	2267,40 Eur
Bendrai sumokama suma	16640 Eur	15860 Eur	16700 Eur	17267,40 Eur

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis nagrinėjamų bankų pateiktais duomenimis

Išanalizavus elektromobilio, kurio vertė 15000 Eur, kreditavimo sąlygas, pastebima, jog bendrai sumokama suma visuose bankuose skiriasi nedaug nuo lizingo sumos. Pradinis įnašas visuose

bankuose vienodas, tik „Bigbank“ AS taiko lengvatą ir pradinis įnašas nėra būtinas. Taip pat šiame banke sutarties administravimo mokestis žemesnis, palyginti su kitais bankais. Nepaisant visų lengvatų, palūkanų norma „Bigbank“ AS didžiausia, todėl bendrai sumokama suma siekia 17267,40 Eur. Žemiausią palūkanų normą elektromobiliui siūlo Luminor Bank AS ir bendra sumokama lizingo suma tik 15860 Eur.

Iš 8 lentelės duomenų pastebima, jog tarp lizingo sumos ir bendrai sumokamos sumos skirtumas yra didesnis, kai elektromobilio vertė siekia 25000 Eur. Nors „Bigbank“ AS pradinis įnašas išlieka nereikalingas, o sutarties administravimo mokestis, atvirkščiai nei kituose bankuose, išlieka pastovus, bendrai sumokama suma didžiausia – 28699,20 Eur. AB „Swedbank“, Luminor Bank AS ir AB „SEB Bankas“ elektromobilio vertei padidėjus 10000 Eur, sutarties administravimo mokestis išauga 50 Eur. Mažiausia sumokėtų palūkanų suma išlieka Luminor Bank AS, todėl bendrai sumokama lizingo suma – 26330 Eur.

8 lentelė. 25000 Eur vertės elektromobilio lizingo sąlygų palyginimas verslui

	Lizingas			
	AB „Swedbank“	Luminor Bank AS	AB „SEB Bankas“	„Bigbank“ AS
Lizingo suma	25000 Eur	25000 Eur	25000 Eur	25000 Eur
Lizingo terminas	5 metai	5 metai	5 metai	5 metai
Pradinis įnašas	2500 Eur	2500 Eur	2500 Eur	0 Eur
Likutinė vertė	0 proc.	0 proc.	0 proc.	0 proc.
Preliminari mėnesio įmoka	416 Eur	393 Eur	417 Eur	476,32 Eur
Sutarties administravimo mokestis	250 Eur	250 Eur	250 Eur	120 Eur
Bendra sumokėtų palūkanų suma	2460 Eur	1080 Eur	2520 Eur	3579,20 Eur
Bendra lizingo kaina	2710 Eur	1330 Eur	2770 Eur	3699,20 Eur
Bendrai sumokama suma	27710 Eur	26330 Eur	27770 Eur	28699,20 Eur

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis nagrinėjamų bankų pateiktais duomenimis

Išanalizavus 9 lentelėje pateiktus duomenis, galima teigti, jog automobilio vertei didėjant skirtumas tarp lizingo sumos ir bendrai sumokamos sumos didėja, tačiau bankų išsidėstymas pagal geriausias siūlomas sąlygas nesikeičia. Automobilio vertei padidėjus dar 10000 Eur, sutarties administravimo mokestis AB „Swedbank“, Luminor Bank AS ir AB „SEB Bankas“ išauga 100 Eur ir siekia 350 Eur, o „Bigbank“ AS išlieka pastovus – 120 Eur. Pradinis įnašas šiame banke 0 proc., bet sumokėtų palūkanų suma didžiausia – 5010,40 Eur. Tai nulemia bendrai sumokamos sumos dydį, kuris siekia net 40130,40 Eur. Šiuo atveju palankiausia skolintis taip pat iš Luminor Bank AS, kuriame sumokėtų palūkanų suma yra tik 1910 Eur, o bendrai sumokama lizingo suma – 36910 Eur.

9 lentelė. 35000 Eur vertės elektromobilio lizingo sąlygų palyginimas verslui

	Lizingas			
	AB „Swedbank“	Luminor Bank AS	AB „SEB Bankas“	„Bigbank“ AS
Lizingo suma	35000 Eur	35000 Eur	35000 Eur	35000 Eur
Lizingo terminas	5 metai	5 metai	5 metai	5 metai
Pradinis įnašas	3500 Eur	3500 Eur	3500 Eur	0 Eur
Likutinė vertė	0 proc.	0 proc.	0 proc.	0 proc.
Preliminari mėnesio įmoka	582 Eur	551 Eur	583 Eur	666,84 Eur
Sutarties administravimo mokesčiai	350 Eur	350 Eur	350 Eur	120 Eur
Bendra sumokėtų palūkanų suma	3420 Eur	1560 Eur	3480 Eur	5010,40 Eur
Bendra lizingo kaina	3770 Eur	1910 Eur	3830 Eur	5130,40 Eur
Bendrai sumokama suma	38770 Eur	36910 Eur	38830 Eur	40130,40 Eur

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis nagrinėjamų bankų pateiktais duomenimis

Apibendrinant išanalizuotus duomenis, galima teigti, jog bankai prisidedami prie aplinkos užterštumo mažinimo elektromobilių kreditavimui siūlo žemesnes palūkanų normas, tačiau reikia atsižvelgti ir į mokesčių sumos dydį bei kitus aspektus. Šiuo atveju „Bigbank“ AS pasiūlymas klientus gali pritraukti dėl nereikalingo pradinio įnašo ir žemo sutarties administravimo mokesčio, tačiau atlikus skaičiavimus matoma, jog dėl didžiausios palūkanų normos šis finansavimas yra brangiausias. AB „Swedbank“, Luminor Bank AS ir AB „SEB Bankas“ mokesčiai nustatomi vienodo dydžio, tačiau palūkanų norma skirtinga, todėl bendrai sumokama lizingo suma yra nevienoda.

IŠVADOS

1. Kredito rūšys priklauso nuo daugybės kriterijų ir skirstomos pagal kredito paskirtį, dydį, grąžinimo terminą, suteikimo būdą ir t. t. Paskola automobiliui yra priskiriama prie vartojimo kreditų, o lizingas automobiliui prie finansinės nuomos. Lyginant elektromobilių ir iškastiniu kuru varomų automobilių kreditavimo sąlygas lizingu verslui, dauguma sąlygų bankuose išlieka panašios. Elektromobiliams finansuoti yra siūlomos žemesnės palūkanos, jų kompensacijos galimybė bei nuolaida KASKO draudimui.

2. Atlikus elektromobilių kreditavimo sąlygų analizę, pastebima, jog visi bankai daugiausia suteikia palūkanų lengvatą, tačiau administravimo mokesčiai taikomi didesni. Bankai elektromobiliui finansuoti siūlo lizingą, o lyginant elektromobilio lizingo sutarties administravimo mokestį su įprasto automobilio lizingo, jis yra kintantis pagal automobilio vertę ir žymiai didesnis. „Bigbank“ AS finansuojant elektromobilį siūlo pradinio įnašo ir sutarties administravimo lengvatą. Šiuo atveju, kai pasirinktos automobilio vertės yra 15000 Eur, 25000 Eur ir 35000 Eur, „Bigbank“ AS palūkanų norma aukščiausia ir bendra lizingo kaina šiame banke didžiausia. AB „Swedbank“, Luminor Bank AS ir AB „SEB Bankas“ sutarties administravimo mokesčiai vienodi, tačiau žemiausią palūkanų normą ir

mažiausią bendrą lizingo sumą siūlo Luminor Bank AS. Todėl svarbu tinkamai įvertinti visas siūlomas lengvatas ir nuspręsti, kuri iš jų iš tiesų sumažina bendrai sumokamą lizingo sumą.

LITERATŪRA

1. Aleknevičienė, V. (2005). *Finansai ir kreditas*. Vilnius: Enciklopedija.
2. Angori, G., Aristei, D., Gallo, M. (2019). Determinants of Banks' Net Interest Margin: Evidence from the Euro Area during the Crisis and Post-Crisis Period. *Sustainability*, 11(14), 3785. <https://doi.org/10.3390/su11143785>
3. Bigbank. *Automobilių lizingas verslui*. [Žiūrėta 2025-05-04]. Prieiga per internetą: <https://www.bigbank.lt/automobiliu-lizingas-verslui/>
4. Dermineur, E. M. (2022). The evolution of credit networks in pre-industrial Finland. *Scandinavian Economic History Review*, Vol.70, No.1, 57–86. <https://doi.org/10.1080/03585522.2021.1884594>
5. Deville, J., Seigworth, G. J. (2015). Everyday debt and credit. *Cultural Studies*, 29(5–6), 615–629. <https://doi.org/10.1080/09502386.2015.1017091>
6. Grigonytė, Gintarė, & Lakštutienė, Aušrinė. (2019). Lizingo rinkos Lietuvoje analizė. *Verslo aktualijos būsimųjų specialistų požiūriu 2019: mokslinė-praktinė konferencija, 2019 m. balandžio 17 d.: straipsnių rinkinys*, 155–161.
7. Jasienė, M. (2018). Kreditas. *Visuotinė lietuvių enciklopedija*. [Žiūrėta 2024-12-06]. Prieiga internetu: <https://www.vle.lt/straipsnis/kreditas-1/>
8. Jurevičius, E. (2024 m. rugsėjo 13 d.). Kas yra būsto paskolos palūkanos ir iš ko jos susideda. *Luminor bankas*. Prieiga per internetą: <https://www.luminor.lt/lt/naujienos/ekspertas-atsako-kas-yra-busto-paskolos-palukanos-ir-ko-jos-susideda>
9. Kolpak, E. P., Gorynya, E. V., Shaposhnikova, A. I., & Khasenova, K. E. (2016). Special aspects of leasing activities and its meaning in conditions of enterprise competitiveness. *International Review of Management and Marketing*, Vol.6, No.6, 126–133.
10. Lietuviuzodynas.lt. (2009–2024). *Kreditas reikšmė*. Prieiga internetu: <https://www.lietuviuzodynas.lt/terminai/Kreditas>
11. Lietuvos bankas (2021). *Vartojimo paskola*. Prieiga internetu: <https://www.lb.lt/lt/ketinate-imti-vartojimo-paskola#ex-1-6>
12. Lietuvos Respublikos Seimas. *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas* (2000 m. liepos 18 d., Nr. VIII-1864). Prieiga internetu: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.107687/asr>
13. Lietuvos Respublikos Seimas. *Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymas* (2010 m. gruodžio 23 d. Nr. XI-1253). Prieiga internetu:

- <https://eseimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.390016/asr>
14. Luminor. (2025). *EURIBOR (Europos tarpbankinės rinkos palūkanų norma)*. Prieiga per internetą: <https://www.luminor.lt/lt/euribor-europos-tarpbankines-rinkos-palukanu-norma>
 15. Luminor. *Lizingas verslui*. [Žiūrėta 2025-05-04]. Prieiga per internetą: <https://www.luminor.lt/lt/verslui/lizingas>
 16. Mačiulis, P., Konstantinavičiūtė, I., Pilinkienė, V., Sutndžienė, A. (2020). Elektromobilių panaudojimo plėtrą skatinančių priemonių efektyvumo vertinimo modelis. *Energetika*, T. 65 Nr. 4., 205–221.
 17. Martirosianienė, L., (2012). *Žemos palūkanų normos – esamos ir laukiamos*. No 1(8). *Aleksandro Stulginskio universitetas* ISSN 2029-1175. Prieiga per internetą <https://doi.org/10.15544/ssaf.2012.21>
 18. Milerytė, E., Jurevičienė, D. (2010). Gyventojų būsto kreditavimo analizė sisteminiu požiūriu. *Mokslas – Lietuvos ateitis*, t. 2, Nr. 2, 55–61.
 19. Pileckaitė, O., & Lakštutienė, Aušrinė. (2020). „Swedbank“, „Citadele“ ir „SEB“ bankų kreditavimo paslaugų lyginamoji analizė. *Verslo aktualijos būsimųjų specialistų požiūriu 2020 : mokslinė-praktinė konferencija, 2020 m. : straipsnių rinkinys*, 252–257.
 20. Regitra (2024). *Pirmą kartą Lietuvoje įregistruotų transporto priemonių skaičius 2023 m.* Prieiga internetu: <https://www.regitra.lt/lt/atviri-duomenys/?datayear=2024&dataquery=>
 21. SEB. (2025). *Palūkanų normos*. Prieiga per internetą: <https://www.seb.lt/privatiems/kreditai/lizingas/palukanu-normos>
 22. SEB. *Verslo lizingas automobiliui pirkti*. [Žiūrėta 2025-05-04]. Prieiga per internetą: <https://www.seb.lt/verslui/finansavimas/lizingas/verslo-lizingas-automobiliui-pirkti>
 23. Skiauteris, J., Martinkus, A. (2023). Electric cars in Lithuania – present and future. *Applied Scientific Research*, 2(2), 128–139. <https://doi.org/10.56131/tmt.2023.2.2.175>
 24. Stančiukaitė, Milda, Mačiulytė, Emilija, & Lakštutienė, Aušrinė. (2019). Bankų teikiamų vartojimo ir būsto paskolų palyginamoji analizė. *Verslo aktualijos būsimųjų specialistų požiūriu 2019: mokslinė-praktinė konferencija, 2019 m. balandžio 17 d.: straipsnių rinkinys*, 68–72.
 25. Swedbank tinklaraštis (2022). *Ką apgalvoti renkantis automobilį imonei?*. Prieiga per internetą: <https://blog.swedbank.lt/verslas-automobilis/ka-apgalvoti-renkantis-automobili-imonei>
 26. Swedbank tinklaraštis (2022). *Lizingo apimtys Lietuvoje auga sparčiausiai Baltijos šalyse*. Prieiga per internetą: <https://blog.swedbank.lt/automobilis-pranesimai-spaudai/lizingo-apimtys-lietuvoje-auga-sparciausiai-baltijos-salyse>
 27. Swedbank tinklaraštis (2024). *Sparčiai augo aplinkai draugiškų automobilių lizingo apimtys*. Prieiga per internetą: <https://blog.swedbank.lt/automobilis-pranesimai-spaudai/sparciai-augo-aplinkai-draugisku-automobiliu-lizingo-apimtys>

28. Swedbank. (2025). *Paskolos ir lizingo palūkanos*. Prieiga per internetą:
<https://www.swedbank.lt/private/home/more/pricesrates/loaninterests?language=LIT>
29. Swedbank. *Automobilių lizingas verslui ir veiklos nuoma*. [Žiūrėta 2025-05-04]. Prieiga per internetą: <https://www.swedbank.lt/business/finance/leasing/car?language=LIT>
30. Timsina, N. (2016). Determinants of bank lending in Nepal. *NRB Economic Review*, 28(2), 19–42. Nepal Rastra Bank, Economic Research Department.
31. Žilinskas, A. (2013). Trijų didžiausių Lietuvos komercinių bankų priimtų indėlių ir suteiktų paskolų lyginamoji analizė. Prieiga per internet:
http://www.slk.lt/sites/default/files/leidinys_20136.pdf#page=73

ANALYSIS OF ELECTRIC CAR LENDING TERMS FOR BUSINESS

Rita Lukošiuūtė, Supervisor lect. Giedrė Balkytė

Klaipėdos valstybinė kolegija / Higher Education Institution

SUMMARY

According to AB "Swedbank", the value of car leasing contracts in Lithuania is increasing rapidly every year. This means that residents and businesses are increasingly looking for an additional source of financing to purchase the desired vehicle. Survey data shows that customers choose leasing more often than a loan, and the number of electric cars in Lithuania is increasing. One of the main reasons for borrowing money for a car is inflation, which increases the prices of vehicles. Before choosing additional financing, it is important to determine your business's capabilities and analyze the conditions offered by credit institutions. The purpose of this work is to analyze the conditions for electric car lending in the following banks: AB "Swedbank", AB "SEB Bankas", Luminor Bank AS and "Bigbank" AS and determine the most favorable option for car financing.

The object of the study is crediting conditions for electric car for business.

The study aims to conduct a comparative analysis of electric car crediting conditions for business.

Research methods: analysis of statistical data, comparative analysis and document content analysis.

The most favorable conditions for financing electric vehicles are provided by Luminor Bank AS. Although all banks indicate different incentives for financing electric vehicles, not all incentives have a significant impact on the change in the total amount paid. "Bigbank" AS provides the most incentives for promoting the purchase of electric vehicles, but the total loan amount paid is the largest compared to other banks.

Key words: crediting, loan, leasing, credit, credit terms, electric car loan, vehicles, electric car operating lease, consumer credit, analysis, comparison.